

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣ

ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ,

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΕΙΚΟΣΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

Ὅσα σήμερον ἠκούσαμεν ἀναγνωσθέντα ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ θεοφόρου Παύλου, αὐτά εἰσιν ἡ ἀπολογία αὐτοῦ κατ' ἐκείνων, οἵτινες ἐσυκοφάντουν αὐτόν, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης συκοφαντίας ἔβλαπτον τὰς ψυχὰς τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων. Καὶ πρῶτον μὲν παρατηροῦντες ταύτην τὴν ἀπολογίαὶν αὐτοῦ, βλέπομεν, ὅτι αὐτὴ πολλὰ διαφέρει τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἡμεῖς ἀπολογοῦμεθα κατὰ τῶν συκοφαντούντων ἡμᾶς· δεύτερον δὲ ἐρευνῶντες, τίς ἐστὶν ὁ πρῶτος τῆς συκοφαντίας εὐρετὴς, ποία ἡ πηγὴ, ἐξ ἧς αὐτὴ ἀναβλύζει, ποῖα ἔργα αὐτὴ ἐκτελεῖ, εὐρίσκομεν, ὅτι ἡ συκοφαντία ἐστὶν ἀληθῶς τὸ μέγα καὶ φρικτὸν ἀμάρτημα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ συκοφάνται πολλοὶ εἰς τὸν κόσμον, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ κακῶς κατὰ τῶν συκοφαντούντων ἀπολογοῦμενοι, ψυχοφελές ἐστιν, ἵνα περὶ τούτων σήμερον λαλήσωμεν, ἐλπίζοντες, ὅτι τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει ὁ λόγος διδάξει τὸν τρόπον τῆς κατὰ τῶν συκοφαντῶν ἀπολογίας, καὶ τὴν τελείαν ἀποχὴν τοῦ φοβερωτάτου τῆς συκοφαντίας ἀμαρτήματος.

Πῶς ἡμεῖς ἀπολογοῦμεθα, ὅταν ἀκούωμεν τὴν καθ' ἡμῶν συκοφαντίαν; Θεατρίζομεν τὰ τῶν συκοφαντησάντων ἡμᾶς ἐλαττώματα, ἢ ὑβρίζομεν αὐτοὺς δι' ἀπρεπῶν ὕβρων, ἢ καταρώμεθα αὐτοὺς φοβερὰς κατάρας, ἢ φοβερίζομεν αὐτοὺς αὐστηρὰς τιμωρίας, ἢ ὀρκίζομεθα φρικτοὺς ὄρκους, ἢ ἀντισυκοφαντοῦμεν αὐτοὺς συκοφαντήματα, βαρύτερα τῶν ὑπ' αὐτῶν καθ' ἡμῶν ἐκφωνηθέντων. Πολλάκις δὲ ταῦτα πάντα ὁμοῦ ἀκοντίζομεν κατ' αὐτῶν, μάλιστα, ὅταν ἀνάψῃ ἐν ἡμῖν ὁ θυμὸς, καὶ ἐκκαυθῇ ἡ ὀργὴ, καὶ ὑπερπερισσεύσῃ ἡ ἀγανάκτισις. Νομίζομεν δὲ, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἀπολογοῦμενοι, πλύνομεν τῆς συκοφαντίας τὴν ἀτιμίαν, καὶ βλάπτομεν τοὺς συκοφαντήσαντας. Πεπλανημένοι ἡμεῖς, οἵτινες ποιούμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἐξ αὐτῶν τρυγήσωμεν τὰ καλά· ἀνόητοι ἡμεῖς, οἵτινες ἐπιχειροῦμεν ἰατρεῦσαι τὸ κακὸν διὰ τοῦ κακοῦ· ἄθλιοι ἡμεῖς, οἵτινες οὐχ ὑπακούομεν εἰς τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν, τὴν λέγουσαν· « Μὴ ^{Ρωμ. 12.} νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ^{21.} ἀγαθῷ τὸ κακόν ». Ἡμεῖς ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ ἀκούοντες τὴν τοιαύτην ἡμῶν ἀπολογίαν,

δικαιολογοῦσι μὲν ἡμᾶς, κατακρίνουσι δὲ τοὺς συκοφάκτας· πολλάκις ὁμῶς συμβαίνει τὸ ἐναντίον, μάλιστα ὅταν οἱ ἀκούοντες τύχῳσιν ἄνθρωποι διακριτικοὶ καὶ φρόνιμοι· διότι, ὅταν αὐτοὶ ἀκούωσιν ἡμᾶς κατηγοροῦντας, ὑβρίζοντας, καταρωμένους, φοβερίζοντας, ὀρκομοτοῦντας, καὶ βλέπωσιν ἡμᾶς φλογιζομένους ὑπὸ τῆς ὀργῆς, καὶ ἐκμαινομένους ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, συμπεραίνουσιν, ὅτι ἐσμὲν ἄνθρωποι φιλοκατήγοροι, ὑβρισταὶ, ὀργίλοι, θυμώδεις, ἐμπαθεῖς, ἐνὶ λόγῳ, ἄνθρωποι κακοήθεις, καὶ διστραμμένοι· ὅθεν ἢ ἀπιστοῦσιν ὅλως εἰς ὅσα ἡμεῖς λέγομεν, ἢ διστάζουσι περὶ τῆς τούτων ἀληθείας.

Ἄλλὰ τί ποιητέον, λέγεις, εἰς τοιαύτην περίστασιν; Πρέπον ἄρα γε ἐστίν, ἵνα ἐπαινέσω, καὶ εὐχρηθῶ, καὶ εὐλογήσω τὸν συκοφάντην μου; ἢ πρέπον ἐστίν, ἵνα κλείσω τὸ στόμα μου, καὶ θάλω θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου, καὶ ὑποφέρω τὴν ἐκ τῆς συκοφαντίας βλάβην; Ἐὰν ποιήσης τὸ πρῶτον, οὐαὶ εἰς τὸν συκοφάντην σου· διότι τότε οἱ ἐπαινοὶ καὶ αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ εὐλογίαι σου γίνονται ἄνθρακες, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπισωρευόμενοι· ἐπιβεβαιοῖ σε περὶ τούτου ὁ θεῖος ἀπόστολος. « Ἐὰν πειναῖ, » λέγει, ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν, ἐὰν » διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, » ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ». Ἐὰν δὲ τελέσης τὸ δεύτερον, γίνεσαι πανευτυχής· διότι τότε ὁ θεὸς ἀναλαμβάνει τὴν φροντίδα τῆς κατὰ τοῦ συκοφάντου σου ἐκδικήσεως. « Γέγραπται γάρ· » ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει

» Κύριος ». Τότε ὁ παντοδύναμος θεὸς διὰ τῶν τρόπων, οὓς αὐτὸς οἶδε, σὺ δὲ οὐ γνώσκεις, οὐ μόνον διαφυλάττει σε ἀπὸ τῆς βλάβης τῆς συκοφαντίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν συκοφάντην ἀποδίδωσι τὴν πρέπουσαν αὐτῷ τιμωρίαν· « Ἐμοὶ ἐκδίκησις· ἐγὼ » ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος ». Αὐτὸς τότε τὸν μὲν συκοφάντην παιδεύει, σὲ δὲ τὸν συκοφαντούμενον μακαρίζει. « Μακάριοί ἐστε, » λέγει, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσι, » καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, » ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ ».

Ἄλλ' ἐὰν σιωπήσωμεν, λέγετε, οἱ τὴν συκοφαντίαν ἀκούοντες νομίζουσιν, ὅτι οὐκ ἀπολογούμεθα, ἐπειδὴ οὐκ ἔχομεν ἀπολογία λόγον, καὶ ἐπομένως πειθόνται, ὅτι ἀλήθειά εἰσι τὰ καθ' ἡμῶν λεγόμενα, καὶ οὐχὶ συκοφαντία. Ἀληθῶς, τοῦτο ἐνδέχεται, πλὴν ἐνδεχόμενόν ἐστι καὶ τὸ ἐναντίον, ἡγουν, τὸ, ὅτι οἱ ἀκούοντες τὴν συκοφαντίαν, καὶ βλέποντες ἐν ἡμῖν τὴν ἀρετὴν τῆς ὑπομονῆς τῆς πραότητος, τῆς ἀνεξικακίας, πεισθῶσιν, ὅτι συκοφαντία καὶ οὐχὶ ἀλήθειά εἰσι τὰ καθ' ἡμῶν λεγόμενα. Πλὴν ἔστω ἐξ ὑποθέσεως ἀληθὲς τὸ πρῶτον· ἀπολογήθητε οὖν κατὰ τῆς συκοφαντίας· ἢ ἀπολογία οὐκ ἔστιν ἁμαρτία· διότι καὶ οἱ ἅγιοι, καὶ αὐτὸς ὁ ἅγιος τῶν ἁγίων συκοφαντούμενοι ἀπελογήθησαν· ἀπολογήθητε οὖν, ἀλλ' οὐχὶ κατηγοροῦντες καὶ ὑβρίζοντας, οὐδὲ καταρωμένους καὶ φοβερίζοντας, οὐδὲ ὀρκομοτοῦντες καὶ ἀντισυκοφαντοῦντες· ἀπολογήθητε, ἀλλὰ μὴ μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ κραυγῆς· ἀλλὰ καθὼς ἀπεκρίνοντο

Mat. 5.
11.

Ρωμ. 12.
20.

Ἄστ. 19.

οἱ ἅγιοι, ἤγουν παρισάντες καὶ ἐκφράζοντες τοὺς λόγους, τοὺς ἀποδεικνύοντας, ὅτι ἐσὲ ἀθῶοι καὶ καθαροὶ τῆς συκοφαντίας.

Τί εἶπεν ὁ Ἰωσήφ πρὸς τὸν ἀρχιαινοχόον τοῦ Φαραῶ, ὅταν διηγούμενος αὐτῷ τὴν ἐκ τῆς συκοφαντίας ἀκολουθήσασαν αὐτῷ συμφορὰν, παρεκάλει αὐτόν, ἵνα μεσιτεύσῃ πρὸς τὸν Φαραῶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ; Ἐθεάτρισε τὴν ἀναίσχυτον ἀσέλγειαν τῆς Αἰγυπτίας; ἢ κατηγόρησε τὴν ἀπάνθρωπον ἀσπλαγγίαν αὐτῆς; ἢ κατηράσατο αὐτήν; ἢ ὠργίσθη, ἐνθυμηθεὶς τὴν συκοφαντίαν αὐτῆς; Οὐδὲν τούτων ἐποίησεν, ἀλλὰ μετὰ πάσης πραότητος εἶπεν· ἔκλεψάν με ἐκ τῆς γῆς τῶν Ἑβραίων· ὧδε δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον οὐδὲν κακὸν ἐποίησα, καὶ ὁμως κατέκλεισάν με εἰς ταύτην τὴν ὑπόγειον φυλακὴν. » Ὅτι » κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς Ἑβραίων· καὶ ὧδε » οὐκ ἐποίησα οὐδὲν, ἀλλ' ἐνέβαλόν με εἰς τὸν » λάκκον τοῦτον. » Ἴδου πῶς οὗτος ὁ ἅγιος ἄνθρωπος καθιστόρησε τὰ περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας· ἐδικαιολόγησε μὲν αὐτόν, οὐδένα δὲ κατέκρινε.

Πῶς ἀπελογήθη ὁ Παῦλος ἐναντίον εἰς τὴν συκοφαντίαν τῶν ψευδαποστόλων; Ἐκεῖνοι μὲν ἐσυκοφάντησαν αὐτόν, λέγοντες, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόστολος· αὐτὸς δὲ ἀπέδειξεν, ὅτι ἐστὶν ἀπόστολος, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδαχθεὶς τὰ τῆς πίστεως, καὶ ὑπ' αὐτοῦ πεμφθεὶς πρὸς τὸ κηρύξαι τὸ εὐαγγέλιον. Ἐκεῖνοι ἐσυκοφάντουν αὐτόν λέγοντες, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόστολος, ἵνα πείσωσι τοὺς Γαλάτας, ὅτι ἡ περιτομὴ ἔστιν ἀναγκαία πρὸς τὴν σωτηρίαν· αὐτὸς ἀπέ-

δειξεν, ὅτι ὅστις περιτέμνεται, ἐκεῖνος οὐδὲν ὠφελείται ἐκ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως.

Γαλ. 52.

Ἄγαπητοί μου χριστιανοί, « Χριστὸς ἠγάπηται ὑμᾶς ἵνα ὑμᾶς ἑαυτὸν ἀποδοῦναι ὑπὲρ ἡμῶν, ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἰχνεσὶν αὐτοῦ ». Αὐτὸς ἔδωκεν ἡμῖν παράδειγμα διδακτικὸν τῆς ἀπολογίας κατὰ τῶν συκοφαντούντων ἡμᾶς. Πῶς ἀπελογήθη αὐτὸς πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς συκοφαντοῦντας αὐτόν, καὶ λέγοντας κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, ὅτι ἐστὶ Σαμαρεΐτης καὶ δαιμονιζόμενος; « Ἐγὼ, ἀπεκρίθη, δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ ἐστὶν ὁ πατήρ μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων ». Ὅταν δὲ πάλιν ἐσυκοφάντησαν αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες, ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, τότε μετὰ ἐπιχειρήματος ἀποδεικτικῶς τῆς συκοφαντίας αὐτῶν ἀπεκρίθη, λέγων· « Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται· καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτόν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί ». Ὅταν οὖν τοιούτοτρόπως ἀποκρίνησθε πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ὑμᾶς, ἤγουν μηδὲ βλασφημοῦντες, μηδὲ κατηγοροῦντες αὐτούς, ἀλλὰ μετὰ πάσης πραότητος προβάλλοντες τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ἀποδεικτικὰ τῆς συκοφαντίας,

Πέ ρ. 21.

Ἰωάν. 8. 49. 51.

Ματθ. 12. 25. 27.

Γεν. 40. 15.

1 καλ. 1. 12. 16.

τότε οὐ μόνον οὐδόλως ἀμαρτάνετε, ἀλλὰ καὶ τοὺς συκοφάντας ἐπιστομίζετε, καὶ τὴν συκοφαντίαν ἐξαλείφετε, καὶ τοὺς ἀκούοντας ὠφελεῖτε. Σημειώσατε δὲ, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός οὐκ ἀπεκρίθη πάντοτε εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας, ἀλλ' ἐνίοτε παντελῶς ἐσιώπησεν. Ὅταν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπλεκον κατ' αὐτοῦ συκοφαντιῶδεις κατηγορίας ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, τότε αὐτὸς οὐδὲν ἀπεκρίθη· καὶ ὁ μὲν Πιλάτος ἔλεγε πρὸς αὐτόν· « Οὐκ » ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; Ὅ » δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ » ἐν ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα » λίαν ». Ἀλλὰ τί ἐθαύμαζεν ὁ Πιλάτος; Καὶ τί ἄλλο, εἰμὴ τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἀνεξικακίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; παράδειγμα καὶ τοῦτο, διδάσκον ἡμᾶς, ὅτι, καὶν σιωπῶμεν, ὅταν συκοφαντῶσιν ἡμᾶς, ἢ σιωπῆ ἡμῶν ἐστὶν ἰσχυρὰ ἀπόκρισις, κινουσα τοὺς ὀρώντας εἰς θάμβος καὶ εὐλάβειαν τῆς ἡμῶν πραότητος καὶ μεγαλοψυχίας.

Συκοφάνται πανάθλιοι, ἔρχομαι καὶ πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς δὲ μετὰ προσοχῆς ἀκούσατε. Ἡ συκοφαντία ἐστὶ λόγος ψευδῆς, ἐπίτηδες πρὸς τὸ βλάψαι πεπλασμένος καὶ κατεσκευασμένος· βλάπτει δὲ ἢ συκοφαντία τὸν συκοφάντην, καὶ τὸν συκοφαντούμενον, καὶ τὸν ἀκρατὴν τῆς συκοφαντίας, ὅταν πιστεύσῃ εἰς τοῦ συκοφάντου τὰ λόγια. Πρῶτος εὐρετῆς τῆς συκοφαντίας ἐστὶν ὁ διάβολος, πρῶτος συκοφαντηθεὶς ἐστὶν ὁ θεός, πρῶτος πιστεύσας εἰς τὴν συκοφαντίαν ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος. Ὁ διάβολος

τολμήσας, ἐσυκοφάντησε τὸν θεὸν ὡς ψεύστην, καὶ φθονερόν, καὶ ἐπίδουλον· ὁ θεός εἶπεν εἰς τοὺς πρωτοπλάστους, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν· « Οὐ φάγεσθε, εἶπεν, ἀπ' αὐτοῦ· ἢ δ' ἂν ^{Γεν. 2. 17,} » ἡμέρα φάγητε, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε ». Ὁ δὲ διάβολος συκοφάντησας τὸν θεόν, εἶπεν, ὅτι αὐτός ἀπηγόρευσε τὴν βρωσίαν τοῦ ξύλου, οὐχ' ἵνα ἀποθάνωσιν, ἀλλ' ἵνα μὴ κατασταθῶσι θεοί. « Οὐ θανάτῳ ἀπο- ^{Γεν. 3. 4, 5,} » θανεῖσθε· ἢ δὲ γὰρ ὁ θεός, ὅτι ἢ δ' ἂν » ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, διανοιχθήσονται » ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἔσεσθε ὡς θεοί, » « γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρόν ». Οἱ πρωτόπλαστοι πιστεύσαντες εἰς τὴν διαβολικὴν συκοφαντίαν, ἔφαγον ἀπὸ τοῦ ἀπηγορευμένου ξύλου.

Εἰς τὸν συκοφαντηθέντα θεὸν οὐδεμίαν βλάβην προεξένησεν ἢ συκοφαντία διὰ τὸ τῆς ὑπερουσίου θεότητος ἀπαθὲς καὶ πανυπερτέλειον, καὶ πάσης βλάβης ἀνεπίδεκτον· ἔβλαψεν ὁμοῦ τὸν συκοφάντην διάβολον, καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸν εἰς τὴν συκοφαντίαν πιστεύσαντα, διότι ὅσας τιμωρίας ἐπεσώρευσεν ὁ θεός εἰς τὸ ὄργανον τῆς συκοφαντίας, ἤγουν εἰς τὸν ὄφιν τὸν αἰσθητόν, ἐκεῖναι ἀνάγονται εἰς τὸν αὐτουργόν τῆς συκοφαντίας, τὸν ὄφιν τὸν νοητόν, τουτέστι τὸν διάβολον· « Ὅτι ἐποίησας ^{Αὐτ. 14.} » τοῦτο, εἶπεν ὁ θεός », ἤγουν ἐπειδὴ ἔπλασας ταύτην τὴν συκοφαντίαν, « Ἐπι- » κατάρατος σύ ». Βλέπε δὲ, ὅτι, ὅταν ὁ διάβολος ὑπερηφανευθεὶς, εἶπεν· « Ἀναβή- ^{Ἡσ. 14 4.}

Ματθ. 27.
12, 14.

Λουκ. 10.
18.

» σομαι ἐπάνω τῶν νεφῶν, ἔσομαι ὅμοιος
 » τῷ ὑψίστῳ », τότε ἔρριψε μὲν αὐτὸν ὁ
 θεὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀστραπὴν, πλὴν
 οὐ κατηράσατο αὐτόν· ὅταν δὲ τολμήσας,
 ἐσυκοφάντησε, τότε ἐξεφώνησε κατ' αὐτοῦ
 τὴν κατάραν· « Ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπι-
 » κατάρατος σύ ». Ἐὰν δὲ ἀλληγορήσης
 τὰς κατάραις, ὅσας ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν
 ὄφιν τὸν αἰσθητὸν, βλέπεις αὐτὰς μετὰ τὴν
 ἐνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐκ-
 πληρωθείσας εἰς τὸν ὄφιν τὸν νοητὸν, τὸν
 σατανᾶν δηλονότι, τὸν εὐρετὴν τῆς συκο-
 φαντίας· διότι αὐτὸς καὶ πάντων τῶν
 κτηνῶν ἐγένετο ἀλογώτερος, ὅταν ἐπεχεί-
 ρησε πειράζει τὸν δεῦτερον ἄνθρωπον τὸν
 ἐξ οὐρανοῦ, τὸν Κύριον Ἰησοῦν· καὶ πάν-
 των τῶν θηρίων τῆς γῆς θηριωδέστερος,
 ὅταν ἀφίερωσε πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ,
 ἵνα σταυρωθῇ καὶ ἀποθίγῃ ὁ ἀναμάρτητος
 υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ὁρθίος ἐφέρετο πρὸ τῆς ἐν-
 σάρκου οἰκονομίας ὡς θεὸς λατρευόμενος,
 καὶ ζώσῃ φωνῇ διὰ τῶν εἰδώλων λαλῶν,
 ἐπλάνα τοὺς ἀνθρώπους· μετὰ δὲ τὴν ἐν-
 σαρκον οἰκονομίαν ἐπὶ τῷ στίθει καὶ τῇ
 κοιλίᾳ πορεύεται, ἤγουν κάτω πεπτωκώς
 ὡς ἀδύνατος καὶ ὑποκεκρυμμένος, ὡς ὁ
 λέων ἐν τῇ μάνδρα αὐτοῦ ἐνεδρεύει, ἵνα
 ἀρπάσῃ, εἰάν δυνηθῇ, οὐχὶ τὸν πλούσιον
 ἐν ἀρεταῖς, ἀλλὰ τὸν πτωχεύοντα τῶν
 καλῶν ἔργων. Γῆν δὲ τρώγει ἕκτοτε πά-
 σας τὰς ἡμέρας τῆς ἐν τῷ κόσμῳ διατρι-
 βῆς αὐτοῦ, τουτέστιν ἐκείνους μόνους δια-
 φθειρεῖ, τοὺς εἰς τὰ γήϊνα προσηλωμένους,
 καὶ τὴν εἰκόνα φοροῦντας τοῦ χοϊκοῦ οὐ-

1. Κορ. 15.
47.1. Κορ. 15.
49.

χλὶ δὲ τοὺς εἰς τὰ οὐράνια βλέποντας, καὶ
 τὴν εἰκόνα φοροῦντας τοῦ ἐπουρανοῦ. Καὶ
 πρῶτον μὲν ὡς φίλος πρὸς τοὺς πρωτοπλά-
 στοὺς ἐπλησίασεν, ἔπειτα δὲ ἐχθραν ἔθηκεν
 ὁ θεάνθρωπος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπο-
 γόνων αὐτῶν, ἀνακηρύξας αὐτὸν ἐχθρὸν
 τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ δούς ἐξουσίαν
 εἰς τοὺς πιστοὺς, ἵνα καταπατῶσι τὴν
 κεφαλὴν αὐτοῦ, ἤγουν τὴν δύναμιν αὐτοῦ,
 καὶ ὑποτάξας αὐτὸν ὑπὸ τὴν πτέρναν
 αὐτῶν, ὅπερ ἐστίν, ἐξουθενώσας πάσας
 τὰς δυνάμεις αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ ἐσήμανεν ^{Λουκ. 10.}
 ὁ Κύριος, ὅταν εἶπεν « Ἴδου δίδωμι ὑμῖν ^{19.}
 » τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων
 » καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύ-
 » ναμιν τοῦ ἐχθροῦ ». Τοιοῦτοτρόπως ἐπαί-
 δευσεν ὁ θεὸς τὸν συκοφάντην.

Στρέψον δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου καὶ πρὸς
 τὸν ἄνθρωπον, τὸν πισεύσαντα εἰς τὴν συκο-
 φαντίαν, καὶ παραβάντα τοῦ θεοῦ τὴν ἐντο-
 λὴν τὴν σωτήριον· γερεῖται αὐτὸς τῆς θεί-
 ας χάριτος, καὶ ἐξορίζεται ἐκ τοῦ παραδεί-
 σου τῆς τρυφῆς εἰς τὴν γῆν· ἡ δὲ γῆ ἐπι- ^{Γεν. 3. 17.}
 κατάρατος ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ ἀνθρώπου· ἐν
 αὐτῇ θλίψεις, ἐν αὐτῇ ἄκανθαι καὶ τρίβολοι,
 ἐν αὐτῇ ἰδρῶτες, ἐν αὐτῇ φθορά· « Ὅτι γῆ ^{ἁβτ. 19.}
 » εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ ». Ταῦτα δὲ
 βλέπομεν ἄχρι τῆς σήμερον ἐνεργούμενα·
 ἐκεῖ θλίψεις διὰ τὴν ἀκαρπλίαν τῆς γῆς,
 ὧδε στεναγμοὶ διὰ τὴν δυσκρασίαν τοῦ
 ἀέρος· εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς γῆς σεισμοί,
 εἰς ἐκείνο πυρκαϊαί, εἰς τὸ ἄλλο καταπον-
 τισμοὶ ποταμῶν καὶ θαλάσσης· ἐκείνος
 καταβρέχει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἰδρῶτι

διὰ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· οὗτος ὀλολύζει διὰ τοὺς δριμυτάτους πόνους τῆς ἀσθενείας· ὁ ἄλλος κλαίει διὰ τῶν φιλτάτων συγγενῶν τὴν στέρησιν· πᾶς ἄνθρωπος τέλος πάντων ἀποθνήσκει, διαλύεται, γίνεται γῆ τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὡσπερ ἦν καὶ πρὸ τῆς πλάσεως· « Ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση ».

Ταῦτα προξένησε τότε ἡ συκοφαντία.

Διαφέρουσι δὲ ἀληθῶς τῆς τότε συκοφαντίας αἱ περιστάσεις τῶν περιστάσεων τῆς σήμερον κατασκευαζομένης· διότι τὴν σήμερον ὁ συκοφάντης οὐκ ἔστιν εὐρετῆς τῆς συκοφαντίας, ἀλλὰ μαθητῆς καὶ μιμητῆς τοῦ εὐρετοῦ αὐτῆς, ἡγουν τοῦ διαβόλου. Ὁ συκοφάντης τὴν σήμερον οὐ συκοφαντεῖ τὸν θεόν, ὡς ὁ πρωτοσυκοφάντης, ἀλλὰ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ, τουτέστι τὸν ἄνθρωπον· πλὴν ὁ μὲν πρωτοσυκοφάντης οὐδόλως ἐδυνήθη βλάψαι τὸν ὑπ' αὐτοῦ συκοφαντηθέντα θεόν, οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπερίγραπτον προξενούσι βλάβην εἰς τοὺς συκοφαντούμενους. Ποσάκις ἡ συκοφαντία ἐχώρισε τοὺς νομίμους γάμους, καὶ ἐμάκρυνεν ἀπ' ἀλλήλων τοὺς πλησιεστάτους συγγενεῖς, ποσάκις ἐχθρευστε τοὺς ἠγαπημένους φίλους, καὶ ἐφθειρε τὴν τιμὴν τῶν τιμιῶν ἀνθρώπων, ποσάκις ἀδίκως κατέστησε πένητας τοὺς πλουσίους, καὶ παρέδωκεν εἰς θάνατον τοὺς ἀθώους; Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἅγιοι καὶ δίκαιοι συκοφαντηθέντες, ὑπέμειναν πολλὰ παθήματα, καὶ ἐγεύθησαν θανατηφόρους πικρότητας. Μαρτυρεῖ τοῦτο ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ, καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος, καὶ ὁ

θεῖος Χρυσόστομος, καὶ ἄλλοι μυρίοι μυρίων. Βλάπτουσι δὲ τὴν σήμερον οἱ συκοφάνται καὶ τοὺς ἀκροατὰς αὐτῶν, ἐὰν πιστεύσωσιν εἰς αὐτούς, καθὼς ἔβλαψεν ὁ αὐτουργὸς τῆς συκοφαντίας τοὺς δύο πρωτοπλάστους, τοὺς πιστεύσαντας εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ πλασθεῖσαν συκοφαντίαν.

Βλέπε δὲ, πόσους βαθμοὺς βάρους ἔχει τῆς συκοφαντίας ἡ ἀμαρτία· ἡ συκοφαντία ἐστὶ θυγάτηρ τοῦ μίσους ἢ τοῦ φθόνου· τὸν μισούμενον ἢ τὸν φθονούμενον συκοφαντοῦμεν, οὐχὶ δὲ τὸν ἀγαπώμενον· τὸ δὲ μῖσος καὶ ὁ φθόνος εἰσὶ στέρησις τῆς ἀγάπης, καθὼς καὶ τὸ σκότος στέρησις τοῦ φωτός· ὅταν οὖν συκοφαντῶ, τότε οὐκ ἔχω ἀγάπην· ὅταν δὲ οὐκ ἀγαπῶ τὸν πλησίον μου ὡς ἐμαυτὸν, τότε, καὶ μὴ μισῶ, μηδὲ φθονῶ ^{Ματ. 22. 39.} αὐτόν, ἀμαρτάνω ὅμως, ἐπειδὴ παραβαίνω τὴν ἐντολὴν τὴν δευτέραν· οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος βαθμὸς τοῦ ἀμαρτήματος τῆς συκοφαντίας. Ὅταν δὲ μισῶ ἢ φθονῶ τὸν πλησίον μου, πλὴν οὐ βλάπτω αὐτόν πραγματικῶς, τότε ἀμαρτάνω περισσώτερον, ἢ ὅταν μόνον οὐκ ἀγαπῶ αὐτόν· τοῦτο δὲ ἐστὶ βαθμὸς δεύτερος. Ὅταν δὲ οὐ μόνον οὐκ ἀγαπῶ, οὐ μόνον μισῶ καὶ φθονῶ, ἀλλὰ καὶ βλάπτω αὐτόν, τότε ἀμαρτάνω πολὺ περισσώτερον· τοῦτο δὲ ἐστὶ βαθμὸς τρίτος. Ἐὰν κατακρίνω τὰ σφάλματα, ^{Ματθ. 7. 1.} ὅσα τῇ ἀληθείᾳ ἔχει ὁ ἀδελφός μου, ἀμαρτάνω· ἐὰν δὲ κατακρίνω αὐτόν διὰ τὰ σφάλματα, ὅσα αὐτὸς μὲν οὐκ ἔχει, ἐγὼ δὲ ἐπλασα αὐτὰ, ἵνα αὐτόν βλάψω, φανερόν ἐστίν, ὅτι ἀμαρτάνω πολὺ περισσώτερον·

τοῦτο ἐστὶ βαθμὸς τέταρτος. Ἐὰν ἀμαρτάνω, ὅταν ἀργολογῶ, ἤγουν ὅταν λαλῶ λόγια μὴδὲ ὠφέλιμα, μὴδὲ βλαπτικὰ, πόσον περισσότερον ἀμαρτάνω, ὅταν λαλῶ λόγια συκοφαντικὰ, πρόξενα πάσης συμφορᾶς καὶ βλάβης; τοῦτο δὲ ἐστὶ βαθμὸς βάρους πέμπτος. Ὁ πρῶτος μόνον βαθμὸς ἀρκεῖ πρὸς παράστασιν τοῦ ἐξαισίου βάρους τοῦ ἀμαρτήματος τῆς συκοφαντίας· καθότι ἡ στέρησις τῆς ἀγάπης ἐστὶν ἀναίρεσις ὅλης τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας· διότι ἡ ἀγάπη ἐστὶ τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου· χωρὶς δὲ ἀγάπης οὐδεὶς δύναται σωθῆναι. Ἐὰν δὲ συνάψῃς καὶ τοὺς ἄλλους βαθμοὺς τοῦ βάρους, πόσον γίνεται τὸ βάρος τῆς συκοφαντίας;

Ἐμεῖς μὲν, ὡς συκοφάνται, διὰ τῆς συκοφαντίας βλέπετε τοὺς πλησίον ὑμῶν, προξενοῦντες αὐτῷ μυρίας συμφορὰς καὶ δυστυχίας· βλέποντες δὲ, ὅτι οὐδεμίαν λαμβάνετε τιμωρίαν, νομίζετε ἴσως, ὅτι ἡ συκοφαντία ἢ οὐκ ἐστὶν ὅλως ἀμαρτία, ἢ ἐστὶν ἀμαρτία πολλὰ ἐλαφρὰ καὶ συγγνωστή· οὐαὶ ὑμῖν· διότι « Θησαυρίζετε ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς ». Ἐρχεται ἡμέρα, ἢ φοβερὰ ἡμέρα τῆς ἀνταποδόσεως· τότε σαλπίζουσιν αἱ ἀγγελικαὶ σάλπιγγες, καὶ ὁ κριτὴς κάθηται ἐπὶ θρόνου κρίσεως, καὶ οἱ ἀπ' αἰῶνος ἄνθρωποι ἀναστάντες ἐκ νεκρῶν, παρίστανται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ τὰ βιβλία τῶν πράξεων ἀνοίγονται, καὶ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων δημοσιεύονται· τότε εἰς ἐκείνο τὸ πάνδημον καὶ φρικτὸν κριτήριον παρίστανται, ὡς συκοφάντα, ἐνώπιόν σου

καὶ ἡ χήρα, ἢ ἡδίκησας διὰ τῆς συκοφαντίας σου, καὶ ὁ ὀρφανός, ὃν ἐγύμνωσας διὰ τῆς δολιότητος τῆς γλώσσης σου, καὶ ὁ τίμιος ἄνθρωπος, ὃν συκοφαντήσας κατέστησας ἄτιμον, καὶ ὁ ἱερωμένος, ὃν ἡ ἐπιπλαστος καὶ ψευδὴς κατηγορία τοῦ στόματός σου ἐστέρησε τῆς πρεπούσης αὐτῷ εὐλαβείας, καὶ ὁ δίκαιος καὶ ἅγιος, ὁ δεδιωγμένος, κατατεθλιμμένος ὑπὸ τῶν συκοφαντιῶν σου· τότε δὲ ὁ κριτὴς παρίστησιν ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου σου τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν τῆς συκοφαντίας σου, ὀνειδίζων καὶ κατ' ἐξελέγχων σε. Ὡς, καὶ τίς ὑποστήσεται τότε τὸν φοβερώτατον ἄμα καὶ δικαιοτάτον ἐλεγχον τοῦ ἐπὶ θρόνου τῆς κρίσεως καθημένου; « Τὸ στόμα σου, ἢ λέγει αὐτός, ἐπλεόνασε κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δολιότητας. Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλει, καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρὸς σου ἐτίθης σκάνδαλον. « Καὶ σὺ μὲν ταῦτα ἔπραττες· ἐγὼ δὲ μακροθυμῶν, οὐκ ἐπαίδευσά σε, ἀλλ' ἐσίγησα· σὺ δὲ παρανόμως ἐσοχάσθης, ὅτι σιωπῶ, ἐπειδὴ εἰμι ὁμοίος σοι. « Ταῦτα ἐποίησας, καὶ ἐσίγησα, ὑπέβαλες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὁμοίος. Νῦν οὖν ἐλέγξω σε καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἀμαρτίας σου ». Ὡς, ποία ὦρα τότε; Ὡς, ποῖος τότε ἀπελπισμὸς, ὅταν ὁ δίκαιος κριτὴς ἐκφωνήσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς αἰωνίου κολάσεως; τίς δύναται τότε ἐλευθερῶσαι ἡμᾶς; κατανοήσατε ταῦτα, ὡς ἄνθρωποι, ὅσοι μὴ ἐνθυμούμενοι τὸ φοβερὸν τοῦ θεοῦ κριτήριον, συκοφαν-

Ματθ. 12.
39.

Ρομ. 13.
10.

Ρομ. 2. 5.

Ψαλ. 49.
19. 20.

Αὐτ. 21.

τεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν· κατανοήσατε ταῦτα, καὶ ἀπέχετε ἀπὸ τῆς μεγάλης τῆς συκοφαντίας ἀνομίας, μήποτε ἀρπάσῃ ὑμᾶς ὁ θάνατος ἀμετανοήτους· διότι

τότε οὐδεὶς δύναται ἐλευθερῶσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς αἰωνίου καταδικῆς· » Σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ θεοῦ, μήποτε ἀρπάσῃ, καὶ μὴ ἦ ὁ ρυόμενος.

Αὐτ. 22.

